

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

ВИЗИЯ:
БЪЛГАРИЯ В НАТО И В
ЕВРОПЕЙСКАТА ОТБРАНА 2020

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ

СОФИЯ
2 септември 2014 г.

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата "**Визия: България в НАТО и Европейската отбрана 2020**" е одобрена от Съвета по сигурност към МС във връзка с предстоящата среща на най-високо равнище на НАТО в Уелс (4-5 септември 2014 г.). Документът е разработен на базата на приетата от Народното събрание на Република България **Бяла книга за отбраната и Въоръжените сили** с решение от 28.10.2010 г., с отчитане на измененията в средата за сигурност, изпълнението на Плана за развитие на въоръжените сили и във връзка с изтичане на периода на действие на този план в края на 2014 г.

Независимо от краткото време до срещата на най-високо равнище на НАТО, разработката на настоящата Визия започна в рамките на междуведомствена работна група под ръководството на Министъра на външните работи и Министъра на отбраната с организационен секретар заместник-министъра на отбраната по отбранителна политика, премина през Съвет по отбрана в МО, експертно обществено обсъждане и приключи с дискусия в рамките на Съвета по сигурността към МС, който я одобри на заседанието си на 1 септември 2014 г.

Визията актуализира оценката за външната среда за сигурност, обосновава ползите от инвестиции в отбраната, определя пътя за достигане на по-високи разходи за отбрана в съответствие с дискусията в НАТО, дефинира основните необходими способности за съвременната отбрана на България в рамките на определените ресурси.

На базата на тази Визия и решенията на Срещата на върха на НАТО през септември 2014 г., МС ще приеме **Национална програма: България в НАТО и в Европейската отбрана 2020**“, в съответствие с приоритетите и задачите на служебното правителство.

В разработването и изпълнението на тази Национална програма ще бъдат включени всички държавни структури с компетенции в сферата на сигурността и отбраната, включително по финансовите и икономическите аспекти.

Програмата ще съдържа конкретни проекти за развитието на въоръжените сили и в съответствие със ЗОВС, тези от тях на стойност над 100 милиона лева, ще бъдат представени за приемане от Народното събрание.

Всички проекти ще търсят максимално използване на механизмите за общо, съвместно и многонационално финансиране в допълнение на националното, както и сътрудничество с агенциите на НАТО и ЕС за постигане на оперативна съвместимост при минимална цена и с възможност за интеграция на отбранителната ни индустрия и изследователски сектор в евроатлантическото пространство.

II. ВЪНШНА СРЕДА ЗА СИГУРНОСТ – РИСКОВЕ И ЗАПЛАХИ ПРЕД СИГУРНОСТТА НА БЪЛГАРИЯ

Актуалната среда за сигурност се характеризира с динамичност, разнообразни предизвикателства и промени, трудно предвидими, в т.ч. асиметрични рискове и заплахи.

Днес Република България се оказва в една от зоните с най-голяма концентрация на рискове и заплахи в Евроатлантическата общност. **Тенденциите за тяхното развитие са негативни в средносрочен, а в редица случаи и в дългосрочен аспект.** Източник на значителни рискове за националната сигурност на Република България остава нестабилността на региони, намиращи се в близост до границите на страната ни.

Разнопосочните регионални и геостратегически интереси предполагат запазване на конфликтното противопоставяне в **Черноморския и Кавказкия регион.** Незаконното анексиране на Крим от Русия и конфликтът в Източна Украйна се превърнаха в най-сериозната заплаха за мира и сигурността в Европа след Втората световна война. Те **доведоха до сериозна промяна в съотношението на силите в Черноморския регион.** Това **негативно развитие има непосредствено отношение към сигурността на България.**

Засилените инвестиции в конвенционални военни способности в посочения регион и „хибридният модел“ на водене на война провокират необходимостта от адекватни инвестиции в отбраната на България. „Хибридна война“ съчетава прилагане на конвенционални методи с похвати от партизанска война, прикрито подпомагане на сепаратистки групировки, кибератаки и пропаганда, икономически натиск и действия, противоречащи на международното право.

Допълнителни рискове произтичат от активиране на съществуващите в близост до нашите граници **„замразени“ конфликти.** **Влизането в спирала от санкции се отразява пряко на икономическите интереси на страната ни.** **Същевременно България е изключително зависима от един доставчик на енергийни ресурси.** **В този смисъл е ключова необходимостта от диверсификация на енергийните източници за България и засилено сътрудничество в ЕС за намаляване на негативните икономически последици от кризата на изток от нас.**

Динамично протичащите в **Близкия Изток и Северна Африка** кризисни процеси са дестабилизиращи както в регионален, така и в по-широк план и сериозно засягат сигурността и интересите на България. Конфликтите в Сирия, Ирак (с участие в тях на свързани с „Ал Кайда“ и други радикални групи като „Ислямска държава“, Фронта „ал-Нусра“ и др.), в Палестинските територии и Либия, политическата и по линия на сигурността нестабилност в Египет (особено в Синайския полуостров) и Ливан са източник на потенциални и реални рискове и заплахи за България и другите страни-членки на НАТО и ЕС. Амбициите на Иран да развива ядрена и ракетна програма също продължат да бъдат рисков фактор за стабилността в

регионален и глобален мащаб.

Част от рисковете за Р България са свързани с обстановката в **Афганистан**. Стабилизиране на положението там в средносрочен план не е вероятно, което ще продължи да генерира рискове за страната ни.

Съществуващите потенциални рискове, свързани със страните от **Западните Балкани**, са политическата и икономическата нестабилност, тенденциите към сепаратизъм, забавянето на тяхната интеграция в НАТО и ЕС, предизвикателствата пред напредъка, постигнат в развитието на демократичните процеси и опасността от загуба на ясна евро-атлантическа посока. В региона продължават да се генерират рискове за стабилността, включително за България, произтичащи от етническа и религиозна нетърпимост, както и от дълбоко вкоренените националистически идеологии.

Допълнителни взаимосвързани рискове за България са:

Международният тероризъм, като следствие от дейността на ислямистки структури в държави от кризисните региони. Завръщането в страните на произход на участвали в конфликтите в Сирия и Ирак джихадисти от Европа и от Западните Балкани, създават рискове не само за сигурността на съответните държави, но и за България и региона като цяло.

Миграционният поток е предизвикателство към системите за защита на границите и способностите за интеграция на компактни маси хора с различна култура. Той налага и необходимост от преразпределение на национален доход за подпомагане на търсещите закрила, както и носи рискове от здравен характер. Съществува вероятност чрез бежанския поток в България да проникнат и други рискови категории лица, ангажирани с тероризъм или различна престъпна дейност. Засилената имиграция е и предизвикателство за съществуващата правна рамка при подобни кризи.

Провалената държавност и неспособността на централните властив някои страни в БИСА да изпълняват своите функции създават условия за разширяване на позициите и активността на различните терористични групировки в района, за възникване на нови екстремистки формирания, за контрабанда на оръжие наркотици и стоки, за трафик на хора, както и за дестабилизация на комуникационните, транспортни и енергийни коридори.

Постоянно нарастващият брой и сложност на **кибератаките**, тяхната комплексна същност и висок разрушителен потенциал налагат необходимостта от нови подходи и формати на вътрешноинституционална координация и международно сътрудничество за постигане на много по-висока степен на оперативност, съвместимост и взаимодействие в предвиждането и успешното справяне с тази нова заплаха.

Идентифицираните по-горе рискове и заплахи са предизвикателство за

националната ни сигурност. България не е в състояние да се справи самостоятелно с тях и единственият реален начин да ги посрещнем ефективно е да използваме възможностите, които ни предоставя членството в НАТО и в ЕС. Съюзническата солидарност обаче не означава, че можем да прекратим инвестициите в националната ни сигурност. Напротив, солидарността налага дългосрочен политически, икономически и финансов ангажимент от страна на България. Предстои работа за повишаване на оперативната съвместимост на въоръжените ни сили, както и по гъвкавостта и готовността на цялостната система за национална сигурност и отбрана да реагира в коалиционна среда.

Адаптирането и необходимостта от **засилена координация между отделните институции в сектора за сигурност** и извън него, изискват реформи, които да доведат до решителна промяна на настоящата организационна култура. Особено важна в този смисъл е способността на всички компетентни ведомства и държавни структури да работят координирано под единно ръководство по съответните направления с цел гарантиране на националната ни сигурност в рамките на НАТО и ЕС.

НАТО и отделните страни-членки вече извършват преглед на решително променената стратегическа среда за сигурност и набелязват конкретни мерки, сред които адекватни инвестиции в отбранителния сектор и план за нарастване на готовността. Налага се България да направи същото. Тази визия отразява позицията на служебното правителство по този въпрос. Тя е изработена в контекста на подготовката на предстоящата Среца на върха на НАТО.

III. ОТБРАНИТЕЛНИ ИНВЕСТИЦИИ В ПОДКРЕПА НА ИКОНОМИЧЕСКИЯ РАСТЕЖ И ЗАЕТОСТ ЧРЕЗ ИНОВАЦИИ И ТЕХНОЛОГИИ

Ефективната отбрана предоставя сигурността, върху която се изгражда цялостната благоприятна инвестиционна среда. Същевременно, секторът има и директни положителни ефекти за икономиката, като годишното производство на отбранителната индустрия е над 0,5% от относителния дял на промишлеността в националния БВП и реализираните приходи са около 600 млн. лв., от които около 500 млн. лв. от износ. В отбранителната индустрия са заети повече от 15 000 души, като над 90% от тях са висококвалифициран научно-технически и производствен персонал. Допълнително, отбранителната индустрия е и в основата на регионалните икономики на редица областни центрове в Централна и Северна България.

Инвестициите в отбранителния сектор имат макроикономически ползи, които често надвишават тези в други отрасли. Според скорошно изследване на

Европейската агенция по отбраната¹, на европейско ниво всеки 100 млн. евро съкратени разходи за отбрана водят до 150 млн. евро спад в БВП, 40 млн. евро по-малко постъпления от данъци и загуба на 3000 работни места, от които 800 висококвалифицирани.

В средносрочен план, правилно насочени, инвестициите в отбраната значително подпомагат развойната дейност и иновациите. Трите основни насоки за развитие на технологиите на бъдещето с военно, но и със значително гражданско приложение са: **Биотехнологии** (включително нанотехнологии); **Информационни и комуникационни технологии**, анализ на големи масиви от данни, 3D-принтиране; **Осигуряване на хранителни, водни, енергийни ресурси**.

За успешното развитие на тези технологии е необходимо изграждането на засилени връзки между икономическата сфера, особено частната иновационна екосистема, и отбранителната индустрия. От особен интерес са проектите от военната сфера с приложения и за граждански цели. По този начин инвестициите в отбраната ще подпомогнат допълнително развитието на съществуващите клъстери в страната, като по този начин ще засилят тяхната национална и международна конкурентоспособност. Определената специализация в технологии, свързани с управление на кризи и възстановяване, както и базови, например като кибер сигурност и отбрана, са примери за ролята на отбранителните инвестиции за създаване на иновационни клъстери. За постигане на максимална добавена стойност е необходимо да се фокусираме върху малко на брой основни направления, в които, надграждайки съществуващия опит, да се достигне високо технологично ниво.

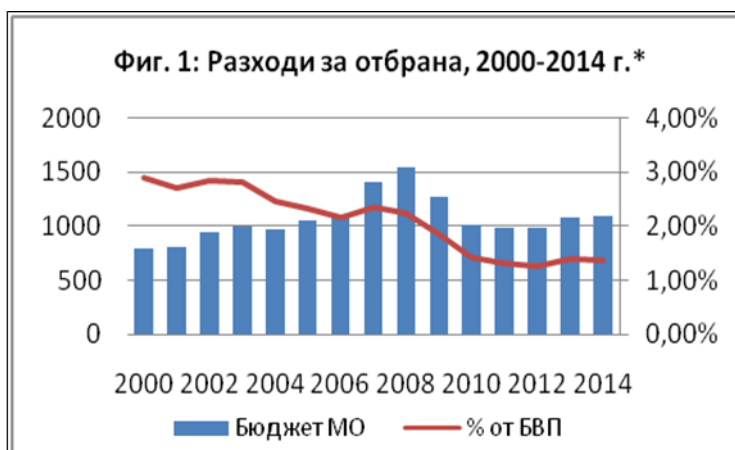
IV. РЕИНВЕСТИРАНЕ В СЪВРЕМЕННА СИГУРНОСТ И ОТБРАНА: ПРИНЦИПИ, ПОЛИТИКИ И СПОСОБНОСТИ

При идентифицираните рискове пред националната сигурност и на база на икономическата логика за необходимост от инвестиции в подкрепа на устойчивия растеж и заетост, е необходимо реинвестиране в способностите на отбраната, базирано на конкретни принципи, политики и мерки. За бързото изграждане на съвременна и боеспособна армия е необходимо да се **засили нивото на политическа амбиция, подкрепена от адекватни ресурси, които нацията може да отдели за отбрана. Те трябва да бъдат разпределени така, че въоръжените сили да бъдат модерно въоръжени, мотивирани, подготвени и ефективно интегрирани в структурата на силите на НАТО и ЕС.** Това ще позволи развиването и поддържането на оперативни способности за ефективно гарантиране на сигурността, като в същото време ще породи положителни икономически ефекти за обществото като цяло.

¹<https://www.eda.europa.eu/info-hub/news/2014/07/28/spending-that-matters-the-economic-case-for-investing-in-europe-s-defence-industry>

Ефективната отбрана в модерния глобализиран свят не може да бъде постигната в изолация и самостоятелно от никоя държава. Затова България разглежда гарантирането на своята сигурност само и единствено в контекста на НАТО и на ЕС, с произлизащите от това ползи, но и задължения към споделената сигурност. Ключов елемент в това е развитието на модерни въоръжени сили в рамките на **подхода „Първо НАТО и ЕС“** при модернизацията и подготовката им, предвиждащ използване на решения, разработени в рамките на НАТО и ЕС чрез общо, съвместно и друго многонационално финансиране.

Към момента България **не разполага с необходимия военен ресурс извън НАТО, който да изпълни ефикасно ролята на гарант на сигурността ни, с оглед на бързо променящите се предизвикателства в съвременната стратегическа среда.** Този проблем е ясно дефиниран още в „Бялата книга за отбраната и въоръжените сили“, приета от Народното събрание през 2010 г. Според нея, в периода 2010-2014 г. е необходимо бюджетът на МО да е не по-малък от 1,5% от БВП. В този период на финансова криза обаче, бюджетът за отбрана не достигна дори това минимално необходимо ниво и остана на опасно ниско равнище (фиг. 1).

* данни от Бяла книга 2010 и официални бюджети на МО 2011-2014 г.

Изразходваните над 2 милиарда лева за инвестиции в отбраната за последните 10 години членство в НАТО и 7 години в Европейския съюз са довели до минимални нови бойни възможности поради лошо планиране, управление и контрол, липса на Национална програма за инвестиции в отбраната и практически отказ от използване на механизмите, предоставени ни от членството в НАТО и ЕС.

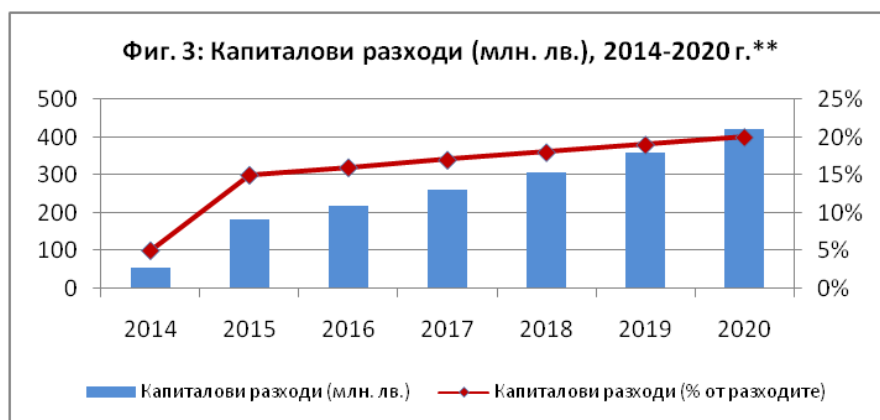
Отчитайки новите стратегически предизвикателства, националната амбиция на България е да поддържа разходите за отбрана на поносимо за обществото, но същевременно достатъчно ниво, с което да се гарантира реална сигурност на българските граждани. За да бъде постигната тази цел е необходимо **още през 2015 г. разходите за отбрана да достигнат посочените в документа, приет НС, 1,5% от БВП, като след това се увеличават всяка година с 0,1% от БВП, така че през 2020 г. да достигнат 2,0% от БВП**(фиг. 2).

**прогнози за икономически растеж на МВФ (*WEO* 2014)

Това ще има двоен, значителен и положителен ефект: от една страна, ще позволи реално развитие на въоръжените сили като един модерен, динамичен и жизнеспособен организъм, винаги адекватен на конкретната динамика на средата; същевременно, това ще внесе силен импулс в развитието на отбранителната индустрия и ще стимулира иновациите, инвестициите и развитието на икономиката като цяло.

За да доведе обаче до търсената промяна, увеличението на бюджета за отбрана трябва да бъде насочено към реалното подобряване на способностите на въоръжените ни сили, при запазване на базовата структура на силите в този период. С оглед широкия спектър от нови заплахи, това изисква **инвестиции в съвременни технологии с цел развитие на модерна армия**, адекватна на днешните и бъдещите предизвикателства. В момента капиталовите разходи формират минимална част от бюджета за отбрана – между 4 и 5%, което е крайно недостатъчно за постигането на тази цел. Затова, като част от общото увеличение на финансовата рамка за отбрана, инвестициите задължително трябва да нараснат до 15-20% от общия бюджет за отбрана, като восновата са заложените цели в

Бялата книга 2010 (фиг.3).

За поддържането на технологичното ниво на въоръжените сили и засилването на позитивните икономически ефекти е необходимо в рамките на разходите за

инвестиции до 2020 г. поне 1,5% от бюджета за отбрана да е насочен конкретно към научно-развойна дейност.

Реинвестирането в отбраната и нейната модернизация ще доведе до стратегически, икономически и политически ползи за България. В стратегически и политически план, тя ще позволи постигане на приетите цели в планирането на отбраната на НАТО, както и намаляване на зависимостта от страни извън НАТО и ЕС. В икономически план, тя ще стимулира сътрудничеството на отбранителната ни индустрия с фирми от държавите-членки на НАТО и ЕС, развитието на иновационен капацитет в областите на специализация и създаването на висококвалифицирани работни места. Всичко това ще поддържа онази благоприятна среда на сигурност, необходима за просперитета на всеки гражданин и нацията като цяло.

V. ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ ЗА ИНВЕСТИЦИИ В ОТБРАНАТА

Новите стратегически предизвикателства изискват не само повече ресурси, но и реорганизация на начина, по който тези ресурси се използват. Залегналият в Бялата книга **нов отбранителен мениджмънт**, основан на принципите на доброто управление, и планиране, базирано на оперативните способности, трябва да бъде продължен. От основополагащо значение за **съсредоточаването на ресурсите** е интегрирането на националното планиране с отбранителното планиране в НАТО, включително в рамките на интелигентната отбрана (SmartDefence) и инициативата за свързаност на силите (ConnectedForcesInitiative), както и прилагането на ориентиран към резултатите програмен бюджет.

Развитието на отбранителните способности трябва да се осъществява в съответствие с трансформацията на НАТО, отбранителното планиране (NDPP), военното образование, обучение, учения и оценяване (ETEE) и разработването на концепции и експериментирание (CD&E), под ръководството на Министерството на отбраната.

В тази рамка основните елементи на актуалната визия за въоръжените сили са:

Скорост: Необходимо е модерната армия да може да се развърне и да реагира скоростно и адекватно в кризисни ситуации в страната, на територията на наши съюзници или в друг международен контекст. Освен оперативните изисквания, това налага управленските структури на отбраната да развият значително по-голяма гъвкавост, децентрализация и делегиране на отговорност в рамките на администрацията.

Оперативна съвместимост: Като част от НАТО и Европейския съюз, нашата сигурност е надеждно гарантирана само в единство с възможностите на нашите съюзници. За да можем да имаме ефективни способности като съюз е необходимо българските въоръжени сили да имат същите високи технически възможности и

професионални умения като техните колеги от съюзните ни армии.

Комуникация и прозрачност: В пренаситения с традиционни и нови медии свят, сигурността и нормалното функциониране на обществото се оказват в значителна зависимост от откритата и навременна комуникация, както при непосредствена криза, така и при ежедневното информирание на обществото за състоянието на отбраната. Затова управлението на проектите ще бъде реализирано при максимална прозрачност и контрол и в тясно взаимодействие и с прилагане на нормите на НАТО и ЕС за реализиране на обществени проекти и поръчки в отбраната.

VI. ОСНОВНИ ПОЛИТИКИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ВИЗИЯТА

В най-кратки срокове постигане и поддържане на поне 15% капиталови разходи от бюджета за отбрана. За целта допълнителните ресурси за отбрана през 2015 г. трябва да бъдат насочени изцяло към увеличаване на капиталовите инвестиции до това ниво. При благоприятен икономически растеж, всяка следваща година да се отделят ресурси за повишаването на това ниво с 1%, като целта е да се достигнат 20% от бюджета за отбрана през 2020 г.

Прилагане на подход „Първо НАТО и ЕС“ в отбранителното планиране. Като част от НАТО и ЕС, България трябва да се възползва от колективните им възможности в областта на отбранителната индустрия. За целта да се търси максимална степен на реализация на проекти чрез агенции на НАТО и чрез използване на съществуващи решения с общо финансиране в НАТО.

Обвързване и стриктно съответствие на подготовката, тренировките и ученията с нормите в НАТО. За целта е необходимо възможно най-голям брой учения да бъдат в рамките на НАТО, а всеки български военнослужещ да покрива напълно нормативите за полева подготовка, летателни часове или дни на море.

Адаптиране на разходите за личен състав и поддръжка според нарастването на бюджета и неговата част за инвестиции. Трябва да бъде запазена структурата на силите посочена в Бялата книга 2010, като се балансират постоянния състав и резерва. Само по този начин е възможно заделянето на достатъчен ресурс за инвестиции в модерно въоръжение и достатъчно средства за задължително необходимата тренировка и подготовка на въоръжените ни сили.

Рационализация на организационните процеси и структури на Министерството на отбраната в съответствие с успешните съвременни модели на отбранителен мениджмънт и култура: Министерството на отбраната трябва да бъде структурирано на базата на процеси, които поощряват инициативността, гарантират отговорността и отчетността и поддържат прозрачността, което е от ключово значение за своевременния и ефективен отговор на бързо

материализиращите се съвременни заплахи.

Освобождение от несвойствени дейности в управлението на ресурсите. Трябва да бъде извършен преглед на дейностите на МО в областта на търговията, снабдяването и управлението на имоти. Основните дейности, свързани с логистиката и поддръжката, трябва да бъдат част от единен системен подход, разработен от компетентни органи извън МО (например Министерство на икономиката и енергетиката).

Изготвяне на стратегия за развитие на националния отбранителен клъстер на базата на съществуващия Индуриален форум и с негова поддръжка. За целта трябва да бъдат идентифицирани приоритетни насоки (например биотехнологии, киберсигурност, енергийни източници). Има нужда от конкретен план за българската отбранителна индустрия и придвижването към области с по-висока добавена стойност при засилено коопериране с НАТО и ЕС и повишена конкурентоспособност.

VII. НЕОБХОДИМИ СПОСОБНОСТИ ЗА СЪВРЕМЕННА ОТБРАНА

В описаната настояща и прогнозна **стратегическа среда** на сигурност и при ясното разбиране на **важността на отбраната за икономиката** и просперитета на страната ни, отразено в **националната амбиция за адекватно инвестиране в отбраната**, въоръжените сили ще работят за повишаването на своите способности чрез конкретни, критично необходими проекти в пакети от способности, покриващи областите от йерархичната рамка от способности в НАТО (подготовка; стратегическо развързване; бойна ефективност; поддръжка; командване, управление и контрол; защита и мобилност; информационно осигуряване) и установената система за планиране на отбраната в Алианса (NDPP). Това ще стане чрез прилагане на ясни принципи за развитие, насочено управление на промяната, заедно с търсене на позитивни ефекти за икономиката.

Изборът на проекти и подходът към тяхното реализиране е обвързан с активно участие на България в работата на структурите на НАТО и на ЕС. На първо място, предложените способности са оперативно съвместими и съответстват на технологичното ниво на нашите съюзници, което създава необходимите предпоставки за **ефективна** колективна отбрана. Това ще гарантира екипирането на по-голямата част от българските въоръжени сили с модерна техника, както и тяхната висока степен на готовност и морал. Тъй като оборудването и поддръжането на пълния спектър от въоръжените ни сили до тези високи стандарти би изисквало непосилни за нас ресурси, **от ключова важност е наличието на ясни приоритети през целия предстоящ процес на усъвършенстване на въоръжените сили съгласно тази визия.**

Интеграцията в структурите на НАТО и ЕС, включително съобразявайки се с общите

стандарти за управление на проекти и максимално използване на потенциала на техните агенции за съвместни доставки и поръчки, позволява активно присъединяване към и реализиране на проекти чрез привличане на финансови ресурси по механизми на НАТО и ЕС, както и по регионални и двустранни инициативи. В този план България ще разшири участието си в инициативи като „Интелигентна отбрана” и „Обединяване и споделяне”.

Приоритетно ще се развиват способности за: Оперативна съвместимост със съюзниците на основните бойни средства; Командване и управление на силите за развърщане и участие в мисии/операции зад граница; Мобилност на формированията на Сухопътните войски; Борба с морски мини; Самозащита на летателните апарати; Водене на разузнаване, наблюдение и целеуказване; Ядрена, химическа и биологическа защита.

За да бъдат адекватни на актуалната стратегическа среда, експертите и военнослужещите са идентифицирали нужда от инвестиции в нови способности във всички основни структури на Българската армия:

ВЪЗДУШЕН СУВЕРЕНИТЕТ, ОПЕРАЦИИ И ИЗПОЛЗВАНЕ НА КОСМИЧЕСКОТО ПРОСТРАНСТВО

Неотложна необходимост за българските Военновъздушни сили ***е придобиването на нов тип основен, многофункционален боен самолет, заедно с осигурената за него интегрирана поддръжка.*** Това ще намали технологичната изостаналост от нашите съюзници и съседи-членки на НАТО, както и зависимостта ни от Русия. Новият тип боен самолет ще осигури възможност за високоточно въздействие и неутрализиране на въздушни, земни и морски заплахи от военни и полеви летища на страната в най-сложна метеорологична, оперативна и електронна среда. Ще бъде подобрена значително и защитата на военните летателни апарати в съответствие със съюзните стандарти, както и способността за стратегическо развърщане и високо ниво на оперативна съвместимост с нашите съюзници за активно повишаване на приноса ни в колективната отбрана.

Реализацията на тези цели може да се осъществи с националните възможности за по-големи инвестиционни разходи, заедно с намаляване на разходите за остаряло оборудване и реализацията му с цел приходи за модернизация. За модернизация на системите за наблюдение (4-6 радара) ще се търси ресурс и от програмата на НАТО за инвестиции в сигурността. Подмяната на наземно базираните средства за противовъздушна отбрана ще се реализира чрез многонационални проекти в НАТО и ЕС в темп зависещ от наличните средства.

МОРСКА СИГУРНОСТ И ОПЕРАЦИИ

В тази област, основните ресурси ще бъдат насочени към модернизацията на съществуващите фрегати тип Е-71 и усъвършенстване на тяхното въоръжение. Това ще повиши способностите на ВМС за участие в операции по наблюдение и контрол на морския трафик, задържане на нарушители и откриване и

идентифициране на ядрени, химически и биологични средства и обмен на информация в реално време.

Модернизация на въоръжението на фрегати клас Е-71 - оборудване с противокорабен комплекс, система за противовъздушна отбрана и торпедно въоръжение, 3D-радар, безпилотен вертолет и бойна информационна система.

Ще бъдат значително подобрени и способностите за противоминна борба, включително чрез изграждането на център с база-данни за повишаване на ефективността и обмен на информация с подобни центрове на съюзни държави. Взаимодействието със силите на МВР по море ще повиши съществено морската ни сигурност.

При успешно финансиране чрез инструментите на НАТО, ЕС и със съюзнически държави и при благоприятен икономически растеж ще бъдат стартирани съвместни проекти за бързо развиване на способностите на военноморските сили за наблюдение и разузнаване, ще се търси тясно взаимодействие с МВР и МТИТС за интеграция на системите за наблюдение и развитие на способности за патрулиране. С извеждането от експлоатация на старите бойни кораби ще започне придобиване на модулен патрулен кораб.

СУХОПЪТНИ И НАЗЕМНИ ОПЕРАЦИИ

Основен приоритет за Сухопътните войски е придобиването на нова бойна бронирана машина, заедно със съответното оборудване, екипировка и подготовка за изграждане на декларираните батальонни бойни групи. Това ще даде възможност за действия в пълния спектър от операции, включително нощем и в екстремни климатични условия. Едновременно с това задължително трябва да бъдат подобрени както боеспособността на отделния войник, така и маневреността, огневата мощ и мобилността на формиранията в зоната на операциите.

Изграждане на батальонни бойни групи от състава на механизирани бригади. Оборудване с нови 100-120 бр. бойни машини и начална поддръжка за 3 батальонни бойни групи.

Същевременно, силите ще придобият способности за комуникация, водене на разузнаване, наблюдение, целеуказване и поддръжка от въздуха, координиране на движението и поддръжката от летателни апарати чрез обмен на данни и картина на бойното поле. Ускорено ще бъде придобит терминал по програмата на НАТО за съюзно земно наблюдение (AGS) в рамките на съвместен проект с още 14 държави-членки на НАТО, който ще бъде в начална оперативна способност през 2017 г.

УПРАВЛЕНИЕ И КОНТРОЛ НА СИЛИТЕ И КИБЕРСИГУРНОСТ

По-ранното придобиване на способности за гарантиране на информационната сигурност и за надеждна киберотбрана ще позволи ефективна защита на системите за командване и управление на войските и на ключови инфраструктурни обекти в

съвременните операции.

Развитие на център за наблюдение, анализ, реагиране и възстановяване на комуникационните и информационни системи. Придобиване на модул за комуникационно-информационна поддръжка в рамките на съвместен проект с НАТО.

В ускорен порядък ще бъде финализирана националната стратегия за киберсигурност, която регламентира създаването на националната организационна рамка, разпределението на отговорностите и координацията на взаимодействието на оперативните, експертните и техническите функции. В този аспект главен приоритет за системата на отбраната е развитието на център за наблюдение, анализ, реагиране и възстановяване на комуникационните и информационни системи в рамките на проект "Киберзащита", заедно с развитието автоматизираната информационна система и адаптация на полевите системи за управление в рамките на федерираните мрежи за управление на мисиите (FMN) на НАТО.

СПЕЦИАЛНИ ОПЕРАЦИИ, СЪВМЕСТНИ ОПЕРАЦИИ И ВСЕОБХВАТЕН ПОДХОД ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КРИЗИ

Специалните сили трябва да бъдат способни да действат незабавно при всякакви критични обстоятелства, които все по-често се наблюдават при съвременните кризи. Те трябва да бъдат напълно подготвени и оборудвани и, както при повечето от съюзниците ни в НАТО, да бъдат организирани като самостоятелна структура със собствен щаб и с мобилна способност за командване и управление. В тази област ще бъдат приоритизирани системите за разузнаване, ранно предупреждение и мониторинг, включително придобиване на наземен терминал по програмата на НАТО за съюзно земно наблюдение (AGS).

Завършване на трансформацията на Силите за специални операции по строгите критерии и стандарти на НАТО; Модернизиране на Съвместния оперативен център като съвременен център за управление на операции; Придобиване на системи за разузнаване, ранно предупреждение и мониторинг.

Доизграждане и утвърждаване на Центъра по управление на кризи и възстановяване като ценен елемент от мрежата от центрове на компетентност на НАТО и като първата инфраструктура на Алианса на територията на България.

На ниво съвместни операции са необходими способности за неутрализиране на импровизирани взривни устройства, което значително ще подобри защитата на силите в съвременните операции. Защитата от ядрени, химически и биологически оръжия е жизнено важна за успешните операции на въоръжените сили в съвременната среда на сигурност.

Необходимо е да се продължат дейностите по развитието и хармонизирането на

способности за прилагане на всеобхватния подход в операциите и съвместните действия с другите държавни институции и ведомства и особено в случаите на необходимост от оказване на помощ на гражданските власти и населението при бедствия и аварии.

Развитието на тези способности ще позволи структурата на силите на БА да се присъедини към елементи от структурата на силите на НАТО и бойни групи на ЕС по опита ни от корпуса за бързо реагиране на НАТО в Солун и групата HELBROC на ЕС. Приоритет е присъединяване към групата от страни с рамкова нация Германия за развитие на способности и към командването в Шчечин (Полша) като основно за Източна Европа.